

Nijmegen

Versterken vrijwilligers in de stad

2025-2028

Veel Nijmegenaren zetten zich in voor maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk. We streven ernaar om vrijwilligersorganisaties én vrijwilligers goed te ondersteunen. Deze uitvoeringsagenda beschrijft onze activiteiten die we inzetten om deze ambitie te realiseren.

3 **INLEIDING**

Deze uitvoeringsagenda

4 **2 - VORMEN VAN MAATSCHAPPELIJKE INZET**

Aansluiting bij de sociale basis

7 **3 - VRIJWILLIGERS IN NEDERLAND – FEITEN EN CIJFERS**

8 **4 - VRIJWILLIGERS IN NIJMEGEN – FEITEN EN CIJFERS**

9 **5 - ONDERZOEK EN ONDERSTEUNING**

Resultaten onderzoek Vrijwilligerscentrale

Resultaten onderzoeken gemeente Nijmegen op

specifieke beleidsdomeinen

11 **6 - WAT DOET DE GEMEENTE AL?**

Algemeen overzicht

Participatiewet in Balans

Vrijwilligers in eigen organisatie

Sport

14 **7 - UITGANGSPUNTEN, AMBITIES EN ACTIVITEITEN**

Aansluiten bij wat vrijwilligers en organisaties belangrijk vinden

Het belang van een centrale deskundige partij

Vrijwilligersbeleid binnen elke vrijwilligers- en professionele organisatie

Elke organisatie biedt een sociaal veilige omgeving

Inspraak en medezeggenschap voor elke vrijwilliger

Doorlopende waardering van vrijwilligers in de stad

Minder regeldruk voor vrijwilligersorganisaties

Vrijwilligers verstevigen zelfredzaamheid

Doorlopende promotie van vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk door werkgevers

20 **8 - FINANCIËEL KADER**

Subsidies aan vrijwilligersorganisaties

Vrijwilligersfonds en vrijwilligersverzekering

Vrijwilligerscentrale

Financieel kader 2025-2028

22 **9 - IMPACT**

Meten impact vrijwilligersorganisaties

Meten impact vrijwilligers

24 **BIJLAGEN**

Bijlage 1: Activiteitenplan

Bijlage 2: Begrippenlijst

Bijlage 3: Huidige taken van VWC Nijmegen

Inleiding

Nijmegenaren vormen met elkaar een veerkrachtige stad. Van onze inwoners doet 30% vrijwilligerswerk in een organisatie¹, naast en soms overlappend met alle informele hulp en (buurt)participatie. Vrijwilligerswerk is wijdverbreid: cultuur- en sportverenigingen, natuur- en milieuorganisaties, huurderscomités, wijkwerk, zorginstellingen, goede doelenorganisaties en ontmoetingsplekken zijn grotendeels afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. We waarderen dit stadsbrede vrijwilligerswerk. Als gemeente ondersteunen we vrijwilligersorganisaties met subsidies en het vrijwilligersfonds. Ook hebben we in Nijmegen een centrale adviesorganisatie in de vorm van de Vrijwilligerscentrale (VWC) waar vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties een beroep op kunnen doen. Ondertussen weten we ook dat vrijwilligersorganisaties steeds verder onder druk komen te staan, omdat ze bijvoorbeeld moeite hebben met het werven van nieuwe vrijwilligers.

De inzet van vrijwilligers in Nijmegen is altijd al heel belangrijk geweest, maar wordt de komende jaren alleen nog maar belangrijker. De stad groeit en vergrijsst. De verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur voor kwetsbare inwoners is groot. Vanuit het sociaal domein biedt de gemeente brede dienstverlening (WMO, Jeugdwet, Participatiewet). Echter overstijgt de vraag de beschikbaarheid hiervan. Er is steeds meer afschaling in de zorg, terwijl de vraag naar zorg en ondersteuning juist groeit. We zijn bezig met een transformatie naar de versterking van de sociale basis, en hierbij is de inzet van vrijwilligers onmisbaar.

Vrijwilligerswerk is in meerdere opzichten zinvol. Naast ondersteuning voor de (fysieke) omgeving en de medemens die aan het ontvangende eind staan, zorgt vrijwilligerswerk ook voor welzijn en gezondheid bij vrijwilligers zelf, in de vorm van zinvolle daginvulling, bewegen, mentale gezondheid en sociale verbondenheid. Een stevig netwerk van vrijwilligers(organisaties) komt uiteindelijk iedereen te goede.

DEZE UITVOERINGSAGENDA

In lijn met de ambitie uit de doelenboom is de ambitie voor deze uitvoeringsagenda: **Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en actief deelnemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.**

Van algemene ondersteuning willen we nu een stap maken naar het versterken van de vrijwilligers in onze stad. Om dat te doen maken we geen nieuw vrijwilligerswerkbeleid, maar geven we via deze uitvoeringsagenda verder invulling aan de doelen en activiteiten die staan beschreven in de doelenboom:

• **Inwoners van Nijmegen kijken naar elkaar om in het dagelijks leven.**

We stimuleren vrijwilligerswerk voor iedereen, d.m.v. het basisaanbod van de vrijwilligerscentrale, de vrijwilligersverzekering en het vrijwilligersfonds.

• **Inwoners nemen actief deel aan de samenleving en dragen bij aan de samenleving.**

Met een netwerk van mensen, organisaties en activiteiten om je heen is het makkelijker deel te nemen aan de samenleving. We willen dat mensen een zinvolle invulling kunnen geven aan hun dag.

Aansluitend hierop besteden we extra aandacht aan activiteiten, **die bijdragen aan het vergroten van de zelfredzaamheid en zelfregie van mensen met een kwetsbaarheid of beperking.**

We verstevigen zowel de positie van vrijwilligersorganisaties als die van vrijwilligers zelf. De Vrijwilligerscentrale wil haar advieswerk uitbreiden in samenwerking met de gemeente, en is nauw betrokken geweest bij het opstellen van haar ambities in deze uitvoeringsagenda. Als gemeente zelf richten we ons op het verminderen van de regel- en druk voor vrijwilligersorganisaties, promotie van vrijwilligerswerk en het vaststellen van subsidievoorwaarden die zich richten op het hebben van een volwaardig vrijwilligersbeleid bij organisaties.

Vormen van maatschappelijke inzet

In deze uitvoeringsagenda richten we ons op vrijwilligerswerk dat gedaan wordt in organisaties, waarbij we de uitkomsten uit relevant onderzoek als uitgangspunt nemen voor een succesvolle versterking van de positie van vrijwilligers.

Maatschappelijke inzet kan op verschillende manieren ingevuld worden, en termen hiervoor worden veel door elkaar heen gebruikt. Vrijwilligerswerk in een organisatie is er één van, maar dit is niet de enige vorm waarin inwoners iets doen voor anderen dan wel een ideëel maatschappelijk doel realiseren. Andere vormen van maatschappelijke inzet die dichtbij vrijwilligerswerk liggen zijn informele hulp in georganiseerd dan wel ongeorganiseerd verband, bewonersinitiatieven en via sociale impactondernemingen.

Informele hulpverleners bieden hun hulp zowel in georganiseerd verband als in niet-georganiseerd verband aan. Informele hulpverleners in niet-georganiseerd verband bieden in hun vrije tijd onbetaalde hulp aan mensen buiten het eigen huishouden, zoals zieken, burens, familie, vrienden en bekenden. Mantelzorgers, ook van onmisbare waarde, behoren tot de categorie informele hulp zonder georganiseerd verband. Informele hulpverleners in georganiseerd verband zijn vrijwilligers die actief zijn in de zorg en hulpverlening. Voorbeelden daarvan zijn maatjesplatforms, sociale klussencentrales maar ook reguliere zorginstellingen. De termen informele hulpverlener in georganiseerd verband en vrijwilliger voor een organisatie overlappen dus met elkaar. Sociale ondernemingen zijn ook een vorm van vrijwilligersorganisaties; deze hebben een locatie waar vrijwilligers en deelnemers ‘sociaal ondernemen’.

Sociale impactondernemingen combineren sociale doelstellingen met economische prestaties, wat ze echt anders maakt dan vrijwilligersorganisaties; die beperken zich tot maatschappelijke doelen. Sociale impactondernemingen en informele hulpverleners in niet-georganiseerd verband vallen niet binnen deze uitvoeringsagenda. Ondersteuning aan mantelzorgers komt terug in de Uitvoeringsagenda Mantelzorg en Respijtzorg.

2.1 AANSLUITING BIJ DE SOCIALE BASIS

Het neerzetten van een goede positie van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties moet complementair zijn aan de richting die de sociale basis in onze stad op gaat, en raakt ook de beleidsdomeinen inclusie en gezondheid.

Sociale cohesie en participatie

Het SCP heeft in het najaar 2024 een onderzoek gedaan naar de toekomstige ontwikkeling van sociale cohesie in de komende 25 jaarⁱⁱ. Zowel de sociale participatie als vrijwilligerswerk maken daar onderdeel van uit. Voor blijvende sociale cohesie is sociaal vertrouwen (samen met institutioneel en politiek vertrouwen) een belangrijke voorwaarde. Leeftijd heeft weinig invloed, maar opleidingsniveau blijkt de belangrijkste factor die sociale cohesie beïnvloedt. Mensen met een theoretische opleiding hebben meer sociaal vertrouwen en een grotere sociale participatie. Sociaal vertrouwen is lager in buurten en dorpen met veel diversiteit in migratieachtergronden. Zaken als tijd, gezondheid, taalbeheersing en sociale vaardigheden helpen bij het vergroten van sociale participatie, waaronder in de vorm van vrijwilligerswerk. Het is dus belangrijk dat vrijwilligersorganisaties een zo divers mogelijk bestand aan vrijwilligers hebben, en dat we hier actief op gaan inzetten.

Opgave Sociale Basis

Met de Opgave *Sturen op een sterke sociale basis*ⁱⁱⁱ in Nijmegen geven we uitvoering aan de Kadernota *Samen werken, samen sterk*^x. Bij deze langjarige veranderopgave leren we anders te sturen en verantwoord worden met als doel dat inwoners (initiatieven), waaronder vrijwilligers (initiatieven) en professionals, de ruimte hebben om met elkaar te doen wat nodig is om de sociale basis te versterken. Hierbij werken we vanuit de gezamenlijk impact in een gebied. Sociale participatie van inwoners vindt daarbij plaats in stadsdelen en/of wijken. Vrijwilligerswerk in georganiseerd verband richt zich op een specifiek doel via organisaties die stichting of vereniging zijn. Er bestaat inhoudelijke overlap tussen sociale participatie en vrijwilligerswerk en ze kunnen uiteindelijk tot

hetzelfde resultaat leiden. Ook kan een inwonersinitiatief zich ontwikkelen tot een stichting of vereniging. Het is onze ambitie om met deze uitvoeringsagenda aan te sluiten bij de beweging die we maken bij de Opgave. Deze uitvoeringsagenda geeft op het gebied van vrijwilligerswerk verdere uitvoering aan de kadernota en heeft als uiteindelijk doel ook om de sociale cohesie, participatie en daarmee de sociale basis te verstevigen.

Inclusie en gezondheid

Vanuit de Startnotitie Inclusie^v van maart 2025 ligt de focus op participatie van inwoners voor wie meedoen om wie ze zijn minder vanzelfsprekend is. Zoals mensen met een beperking, met een migratieachtergrond of lhbtq+ personen. En in het bijzonder waar deze aspecten samengaan met lagere sociaal economische positie, bestaansonzekerheid, geringe basisvaardigheden, gezondheidsachterstand etc. Het is belangrijk om ook bij vrijwilligerswerk aandacht te hebben voor representatie en toegankelijkheid, zowel fysiek als sociaal. Deze uitvoeringsagenda geeft verdere uitvoering aan dit kader met als aandachtspunt: maatwerk waar nodig, met de mensen om wie het gaat, en aandacht voor uitsluiting.

Vanuit de Visie op Gezondheid^{vi} die door de raad is vastgesteld in mei 2025, moeten we gaan inzetten op het verkleinen van gezondheidsverschillen. Onder andere het hebben van een sociaal netwerk/kennis/vaardigheden zijn van grote invloed op het ervaren van gezondheid. Sociale participatie in de vorm van vrijwilligerswerk helpt bij het vergroten van deze zaken.

Vrijwilligers in Nederland • feiten en cijfers^{vii} (CBS)

*Bij de gemeente Nijmegen hanteren we bij voorkeur de termen theoretisch- en praktisch opgeleid.
Het SCP hanteert echter de terminologie hoog- en laagopgeleid.

VRIJWILLIGERS IN NEDERLAND

49%

van de Nederlandse bevolking heeft minimaal **één keer vrijwilligerswerk** gedaan voor een organisatie of vereniging, in de voorgaande twaalf maanden.

De **meeste** vrijwilligers zijn te vinden in de leeftijdsgroepen

35-45 & 65-75 jaar

De **minste** vrijwilligers zijn te vinden in de leeftijdsgroepen

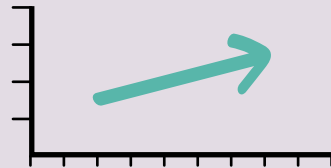
25-35 & 75+ jaar

Gemiddeld besteedt een vrijwilliger

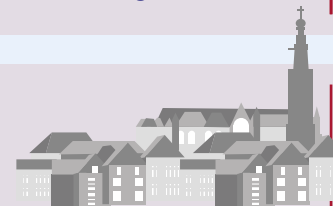

4 uur

per week aan vrijwilligerswerk
(één uur minder dan voorgaande jaren)

Het aandeel van eenmalige/incidentele inzet in het totaal verricht vrijwilligerswerk **stijgt enigzins**

Meeste vrijwilligerswerk wordt gedaan bij **sportverenigingen, zorgorganisaties, scholen, buurt- en hobbyverenigingen** en **levensbeschouwelijke organisaties**

Wat is het belangrijkste voor niet-werkenden/oudere vrijwilligers?

Een zinvolle tijdsbesteding en sociaal contact

Wat is vooral belangrijk voor vrijwilligers?

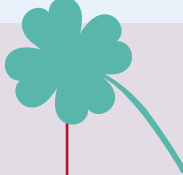
Uitspreken van waardering, een goede introductie en begeleiding, een duidelijke taakomschrijving en een zekere ruimte om het vrijwilligerswerk naar eigen inzicht in te vullen.

Wat is minder belangrijk voor vrijwilligers?

Een financiële vergoeding

Mensen met een hogere opleiding en een hoger inkomen **zijn vaker vrijwilliger**

dan mensen met een lagere opleiding en lager inkomen

Mate van gelukkig voelen door vrijwilligers

89%

Mate van gelukkig voelen door mensen die geen vrijwilligerswerk doen

80%

Vrijwilligers in Nederland • feiten en cijfers (Stadsmonitor^{VIII})

4

VRIJWILLIGERS IN NIJMEGEN

Aantal vrijwilligers in organisaties in de periode **2019-2023** is enigszins afgenomen

34%
↓
30%

Van de 30% mensen die vrijwilligerswerk doet in organisaties doet:

10%
dit
dagelijks

37%
dit één of meer
keer per week

30%
dit één of meer
keer per maand

23%
dit minder dan één
keer per maand

Daginvulling naast vrijwilligerswerk?

58%
doet dit
naast
betaald
werk

19%
is
gepensioneerd

16%
is
student

Ouderen doen vaker structureel vrijwilligerswerk

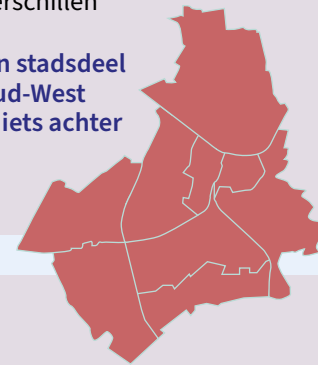
1 KEER
per maand

Jongeren doen vaker incidenteel vrijwilligerswerk

Minder dan **1 KEER** per maand

De verdeling van het aantal vrijwilligers over de Nijmeegse stadsdelen kent kleine verschillen

Alleen stadsdeel
Oud-West
blijft iets achter

Voor welke organisaties doen de meeste mensen vrijwilligerswerk?

24% sportverenigingen

16% goede doelenorganisaties

Net iets meer inwoners zonder een migratieachtergrond doen structureel vrijwilligerswerk

23% vs 18%

Net iets meer inwoners met een migratieachtergrond doen incidenteel vrijwilligerswerk

82% vs 77%

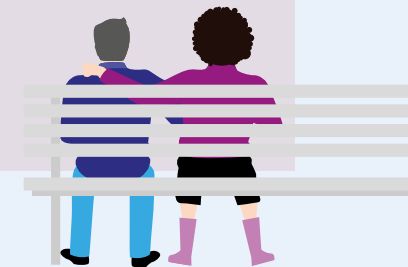
Inwoners in een hogere welstandsklasse doen meer vrijwilligerswerk

Dit is een optelsom van opleiding,
woonsituatie en mate van rond
kunnen komen

Inwoners die vrijwilligerswerk doen ervaren dit ongeveer net zo zinvol als

Een baan, studie of
huishoudelijk werk

Onderzoek en ondersteuning

Om tot goede ambities voor deze uitvoeringsagenda te komen, hebben we naar de ervaringen van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties gekeken. De actuele stand van zaken bevat zowel positieve resultaten als knelpunten.

5.1 RESULTATEN ONDERZOEK VRIJWILLIGERSCENTRALE

In het najaar van 2023 heeft de Vrijwilligerscentrale Nijmegen samen met de gemeente Nijmegen een onderzoek gedaan naar maatschappelijke organisaties. Dit onderzoek richtte zich op de volgende zaken:

- 1) Inzicht te krijgen in het aandeel van vrijwilligers in deze Nijmeegse organisaties.
- 2) Informatie verzamelen over wat belangrijk is voor de deelnemende organisaties om vrijwilligers te werven en te behouden.
- 3) Inzicht te krijgen in waar de Vrijwilligerscentrale dan wel de gemeente Nijmegen ondersteunend kan zijn om de continuïteit van deze maatschappelijke organisaties te waarborgen.

Zeventig (vertegenwoordigers van) organisaties hebben de enquête ingevuld. Deze organisaties zijn zeer divers m.b.t. de doelgroep, doelstelling en activiteiten. De helft van deze organisaties werkt alleen met vrijwilligers. Van de overige organisaties is bij bijna 2/3e 50 of minder vrijwilligers actief, bij dertien organisaties zijn tussen de 50 en 100 vrijwilligers actief en twaalf organisaties hebben meer dan 100 vrijwilligers. De meeste organisaties kennen geen of een kleine professionele ondersteuning.

Positieve resultaten

Vrijwilligersorganisatie in Nijmegen geven aan op veel dingen trots te zijn: vooral op de vrijwilligers zelf, de sfeer, de samenwerking en verbondenheid. Daarnaast worden de verbinding met de buurt of doelgroep genoemd, de positieve reacties op het werk van de organisatie en het resultaat van de inzet door de organisatie.

Knelpunten

Veel organisaties ervaren problemen in het aanbrengen van continuïteit in hun werk. De problemen die als grootst worden ervaren zijn achtereenvolgens: het werven en behouden van vrijwilligers (61%), financiering en/of fondsenwerving (21%), training- en scholingsaanbod (17%) en het vinden en behouden van bestuursleden (14%). De helft van de organisaties is tevreden over

het zelfstandig aanpakken van deze knelpunten.

De twee grootste hulpvragen zijn het werven van vrijwilligers (aan de vrijwilligerscentrale) en financiële ondersteuning (aan de gemeente Nijmegen). Netwerkmogelijkheden, fondsenwerving, training, advies en begeleiding zijn verder belangrijke hulpvragen aan VWC. Samenwerking, netwerkmogelijkheden, promotie en publiciteit zijn belangrijke aanvullende hulpvragen aan de gemeente. Een grote meerderheid van de organisaties geeft aan samenwerkingsverbanden te hebben met andere organisaties. Toch zien ze het vergroten van netwerkmogelijkheden en partnerschappen als belangrijke ondersteuning voor hun vrijwilligersorganisatie in de komende jaren.

5.2 RESULTATEN ONDERZOEKEN GEMEENTE NIJMEGEN OP SPECIFIEKE BELEIDSDOMEINEN

Onderzoek naar de ervaringen van vrijwilligersorganisatie wordt ook op indirecte wijze door de gemeente zelf gedaan, via de sportverenigingsmonitor en onderzoek onder amateurkunstverenigingen.

Sport

Naar sportverenigingen en beweegorganisaties doet de gemeente tweejaarlijks onderzoek. Uit de Stadsmonitor van 2022^x blijkt dat 24 van de 37 verenigingen die hebben gereageerd, voldoende vrijwilligers hebben. Wel is een groot deel van de verenigingen – 31 van de 37 - op zoek naar extra vrijwilligers.

Cultuur

In Q1 van 2023 is er een rapport verschenen van de gemeente Nijmegen over amateurkunstverenigingen waarin ook de rol van vrijwilligers is meegenomen. Een ruime meerderheid van de verenigingen (46 van de 59) geeft aan voldoende vrijwilligers (inclusief bestuursleden) te hebben, maar een ruime helft van de verenigingen geeft wel aan dat het de afgelopen vier jaar moeilijker geworden is om bestuursleden te vinden. Het vinden van vrijwilligers staat echter niet in de top 3 van grootste knelpunten die amateurkunstverenigingen ervaren.’

Signalen uit ambtelijke gesprekken blijken dat vooral grote clubs (concertzalen, museums) veel vrijwilligers hebben. Festivals zien echter wel een tendens dat vrijwilligers doorstromen naar betaalde functies. Een andere trend is dat senioren zich minder vaak langdurig voor dezelfde club inzetten, en dat studenten door hogere studiedruk minder tijd hebben voor vrijwilligerswerk.

Wat doet de gemeente al?

In Nijmegen doen we al veel om vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties te ondersteunen, en om onze waardering voor al deze mensen en organisaties te tonen. In dit hoofdstuk bieden we een algemeen overzicht van dingen die de gemeente momenteel doet voor vrijwilligers (organisaties), deels bij de gemeente zelf belegd en deels via taken die de Vrijwilligerscentrale uitvoert.

6.1 ALGEMEEN OVERZICHT

- We faciliteren een centraal punt voor ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in de vorm van subsidiëring van de Vrijwilligerscentrale (VWC). Het VWC voert veel ondersteunende taken uit, zie voor een overzicht bijlage 1.
- We subsidiëren een breed scala aan vrijwilligersorganisaties, die op veel verschillende terreinen actief zijn in de stad;
- We waarderen onze vrijwilligers in de vorm van het Lokaal Compliment, wat wordt uitgevoerd door de VWC;
- We hebben een gemeentelijk vrijwilligersfonds, waar vrijwilligersorganisaties een bijdrage kunnen aanvragen om zo hun vrijwilligers “in het zonnetje te zetten” of een vorm van deskundigheidsbevordering aan bieden;
- We beschermen vrijwilligers tegen financiële schade opgelopen tijdens het doen van vrijwilligerswerk, door middel van het voorzien in een vrijwilligersverzekering voor alle vrijwilligers in Nijmegen;
- De gemeente bevordert in het kader van de uitvoering van de Participatiewet maatschappelijke participatie en de uitvoering van vrijwilligerswerk door uitkeringsgerechtigden.
- Vanuit de opgave *Sturen op een sterke sociale basis* faciliteren we netwerksamenwerking en stadsdeelprogrammeren, wat bijdraagt aan zichtbaarheid en bekendheid van vrijwilligers (initiatieven) in de stad.
- We gaan specifiek in Noord, Lindenholt en Zwanenveld/Lankforst leren werken met ontschotte financiering en gebiedsvoorstellen leidend laten zijn in plaats van beleidskaders. Dit moet op de langere termijn bijdragen aan een vorm van sturing waarbij inwoners- / en vrijwilligers (initiatieven) meer ruimte krijgen om de sociale basis verder te versterken.^x

6.2 PARTICIPATIEWET IN BALANS

Eén van de maatregelen bij de invoering van de Participatiewet in Balans is het recht van bijstandsgerechtigden die verder van de arbeidsmarkt afstaan om zelf de verplichting tot participatie aan de samenleving vorm te geven. Dit mag vrijwilligerswerk zijn. Na invoering van de wet Participatiewet in Balans zullen we de deelname van bijstandsgerechtigden aan vrijwilligerswerk en het stimuleren daarvan opnieuw invulling geven. Bijvoorbeeld in de vorm van begeleiding door participatiecoaches.

De *Participatiewet in Balans* gaat naar verwachting in per 1 januari 2026. Er wordt nu gewerkt aan een vorm van registreren van hoeveel mensen er worden toe geleid naar vrijwilligerswerk/ mantelzorg/etc., zoals dit nu voor betaald werk ook gebeurt. Het plan is om na een jaar een eerste evaluatie te doen om te kijken hoe deze wet in het eerste jaar heeft gewerkt.

6.3 VRIJWILLIGERS IN EIGEN ORGANISATIE

De gemeente heeft zelf ook vrijwilligers werken bij de afdeling VSA, voornamelijk bij Bureau Accommodaties. Hiervoor heeft de gemeente in 2017 vrijwilligerswerkbeleid opgesteld. Hierin is veel geregeld: werving, begeleiding, beschrijving en afbakening van functies, beloning (in de vorm van onkostenvergoeding en immateriële blijken van waardering) en administratieve regelingen waaronder verzekeringen en klachtenafhandeling.

Vrijwilligers die bij VSA werken moeten een geheimhoudingsverklaring tekenen, krijgen de gedragscode voor ambtenaren, en tekenen een vrijwilligersovereenkomst waarin de volgende zaken zijn vastgelegd:

- Aard van het vrijwilligerswerk
- Duur van de overeenkomst
- Werktijden
- Regeling bij ziekte of verhindering
- Vergoeding voor gemaakte kosten
- Aansprakelijkheid
- Verklaring Omtrent Gedrag
- Voorziening bij geleden schade

- Voorziening bij ongeval
- Begeleiding en inspraak
- Geheimhouding
- Rechten
- Huishoudelijk reglement en andere interne regelingen en afspraken
- AVG

6.4 SPORT

Binnen de gemeente heeft de afdeling sport haar eigen beleidsregels, inclusief het onderwerp vrijwilligers. Hier hebben ze uitsluitend te maken met verenigingen, waarbij er sprake is van het hebben van leden, die meestal contributie betalen. Sport kent zijn eigen gemeentelijke regeling voor deze verenigingen, waarbinnen deskundigheidsbevordering, jubileumsubsidie en een aparte subsidie Jeugd voor bevordering sport bij jongeren is geregeld.

Grotere sportverenigingen hebben al vrijwilligersbeleid, en zijn ze nu bezig met het maken van basiseisen voor sociale veiligheid in de vorm van gedragsregels en trainingen voor vrijwilligers in de vorm van e-learnings.

Sportverenigingen hoeven geen beroep te doen op het gemeentelijke Vrijwilligersfonds voor het aanvragen van een VOG, omdat dit voor hen wordt gefinancierd vanuit het ministerie van VWS. Verder kunnen sportverenigingen aanspraak maken op de ondersteuningsmogelijkheden die de gemeente Nijmegen en de Vrijwilligerscentrale bieden.

Er is bij sport al veel geregeld en we zien deze zaken als goede voorbeelden voor wat we willen bereiken in deze uitvoeringsagenda voor overige vrijwilligersorganisaties.

Uitgangspunten, ambities en activiteiten

Het gaat bij het “versterken van vrijwilligers in de stad” niet zozeer om een uitgebreide beschrijving van voorgenomen beleid, maar nadrukkelijk om de uitvoering van een set agendapunten. Voor de realisatie van deze agendapunten zijn we aangewezen op samenwerking met vrijwilligersorganisaties, die zelf de positie van vrijwilligers versterken. Daarnaast willen we natuurlijk graag de stad erbij betrekken. Hiervoor zal de Vrijwilligerscentrale een adviescommissie samenstellen van vrijwilligersorganisaties van verschillende soorten en maten, waarmee we één keer per jaar zullen samenkomen om de voortgang te bespreken, accenten te verleggen, en de ambities in deze uitvoeringsagenda te monitoren. Hier zullen ook vrijwilligersorganisaties aan deelnemen die geen subsidie van de gemeente ontvangen, om een zo breed mogelijk scala aan organisaties een plek aan tafel te geven.

De inzet van de gemeente bestaat uit het versterken van meerdere organisaties die vrijwilligers ondersteunen, bijvoorbeeld de Hulpdienst en Ixta Noa grote professionele organisaties als Sterker en Bindkracht10 die óók met vrijwilligers werken, en ook een heleboel kleine organisaties die geregeld volledig met vrijwilligers werken. In deze uitvoeringsagenda richten we ons vooral op de rol van de Vrijwilligerscentrale en onze uitvoering richt zich dan ook met name op het verbreden en verdiepen van hun aanbod. Daarnaast willen we als gemeente in onze eigen regelgeving, dienstverlening en faciliteiten meer rekening houden met de beperkte spankracht van vrijwilligersorganisaties.

Elke paragraaf in dit hoofdstuk verwoordt een uitgangspunt en daaronder zijn ambities en activiteiten beschreven. In hoofdstuk 9 staan we stil bij de beoogde impact, monitoring en evaluatie.

AANSLUITEN BIJ WAT VRIJWILLIGERS EN ORGANISATIES BELANGRIJK VINDEN

Het algemene uitgangspunt betreft het aansluiten bij wat vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers belangrijk vinden in hun vrijwilligerswerk in hun vrijwilligersorganisatie. Uit de enquête van Vrijwilligerscentrale (najaar 2023) komen de volgende punten als belangrijk naar voren.

Voor vrijwilligers zijn de volgende zaken belangrijk:

- Waardering: gezien/gehoord worden;
- Een aanspreekpunt, duidelijke afspraken (over taken);
- Ruimte in de wijze van uitvoeren;
- Begeleiding en kunnen ontwikkelen;
- Sociale contacten; samenwerking;
- Flexibiliteit: na verloop van tijd eenvoudig kunnen wisselen van vrijwilligerswerk, klussen van korte duur;
- Weten wat vrijwilligerswerk inhoudt en gemakkelijke vindbaarheid;

Voor vrijwilligersorganisaties zijn onderstaande thema's het meest belangrijk:

- Werven en binden vrijwilligers, in het bijzonder bestuursleden en coördinatoren;
- Financiën en fondsenwerving;
- Training, deskundig advies en begeleiding;
- Hulp bij beheer en regels (gemeente), elkaar kennen/netwerksamenwerking;
- Promotie van de eigen organisatie en vrijwilligerswerk algemeen.

7.1 HET BELANG VAN EEN CENTRALE DESKUNDIGE PARTIJ

We werken samen met, ondersteunen en subsidiëren de Vrijwilligerscentrale Nijmegen als centrale organisatie. Op deze wijze voorzien we in ondersteuning van vrijwilligersorganisaties op de manier waar zij behoefte aan hebben. De grootste knelpunten en hulpvragen betreffen vraagstukken rondom leden- en/of fondsenwerving, trainingen, begeleiding en advies. Dit zijn allemaal vraagstukken waar de Vrijwilligerscentrale Nijmegen een rol in heeft. Eén centrale partij maakt dat expertise gemakkelijker verzameld en ontwikkeld kan worden en er ook één zo bekend mogelijke ingang is tot die kennis en kunde.

Activiteiten die we ondernemen om de centrale deskundige partij in Nijmegen te organiseren zijn:

- We behouden de Vrijwilligerscentrale Nijmegen waarmee we een centrale ondersteuningsorganisatie voor vrijwilligersorganisaties hebben;
- Op basis van het beleidsplan 2025-27 van de Vrijwilligerscentrale en deze uitvoeringsagenda stellen we jaarlijks vast welke activiteiten prioriteit hebben en verder ontwikkeld worden in het aanbod van de Vrijwilligerscentrale;
- Op basis van het onderzoek naar behoeften van vrijwilligersorganisaties en op doorlopende signalen onderzoekt de Vrijwilligerscentrale de behoeften aan samenwerking en netwerken en ondersteunt deze ontwikkeling;
- In het bijzonder op het gebied van werving, binding en behouden van vrijwilligers ontwikkelt de Vrijwilligerscentrale een workshop en zet deze in bij ondersteuning en advisering. Hierbij wordt aparte aandacht besteed aan het werven van jongeren;
- De Vrijwilligerscentrale Nijmegen neemt in haar adviesrol mee om vrijwilligersorganisaties aandacht te laten besteden aan een gezonde leefomgeving en aan diversiteit en inclusie;
- Expertise wordt enerzijds stadsbreed en anderzijds gericht op specifieke netwerken van vrijwilligersorganisaties ingezet. In het bijzonder betreft dit specifieke doelgroepen zoals jongeren, ouderen, inwoners met een beperking en inwoners met een migratieachtergrond;
- Het matchingplatform is één van de instrumenten dat ingezet blijft worden;
- De Vrijwilligerscentrale ontwikkelt een adviesbureau bestaande uit vrijwillige deskundigen, die vrijwilligersorganisaties ondersteunen bij onderwerpen zoals besturen, financiën (in het bijzonder fondsenwerving), regelgeving, personeel en promotie;

- Daarnaast biedt de Vrijwilligerscentrale Nijmegen op haar website trainingen, cursussen en workshops aan voor vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers. Dit aanbod is inclusief en toegankelijk voor alle vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties;
- De Vrijwilligerscentrale Nijmegen maakt waar mogelijk gebruik van landelijk aanbod van de Nederlandse Organisatie voor Vrijwilligers (NOV) en collega-vrijwilligerscentrales, alsook (professionele) organisaties in de stad.

7.2 VRIJWILLIGERSBELEID BINNEN ELKE VRIJWILLIGERS- EN PROFESSIONELE ORGANISATIE

Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties hebben beide belang bij verbinding, een goede samenwerking en helderheid over wat je van elkaar kunt verwachten. Vrijwilligers geven aan het belangrijk te vinden dat ze een aanspreekpunt hebben en dat hun taken duidelijk zijn afgestemd. Op papier gezette afspraken in de vorm van een vrijwilligersbeleid ondersteunen dit. Het opstellen van een vrijwilligersbeleid is in principe een verantwoordelijkheid van deze organisaties zelf. Omdat dit voor kleine en middelgrote organisaties een grote (administratieve) klus is, en dit in de weg kan staan van andere (kern-)taken, ondersteunen we hierbij in de vorm van een standaardversie die kan worden onderschreven.

Activiteiten die we ondernemen om het opstellen en invoeren van vrijwilligersbeleid in Nijmeegse organisaties te stimuleren zijn:

- De opstelling van een vrijwilligersovereenkomst met daarin de gemaakte afspraken tussen de organisatie en de vrijwilliger, zo nodig een VOG-aanvraag en de contactpersoon en invulling van de begeleiding wordt een subsidievoorwaarde voor elke organisatie die vrijwilligers in huis heeft en gebruik maakt van de gemeentelijke subsidieregelingen;
- De Vrijwilligerscentrale biedt een versie 'minimale zaken' vrijwilligersbeleid* aan, die vrijwilligersorganisaties dienen te onderschrijven als ze een subsidieaanvraag willen indienen bij de gemeente;
- Met toelichting worden deze aangeboden op de website van de Vrijwilligerscentrale en de Vrijwilligerscentrale communiceert hier pro-actief over;
- De gemeente neemt dit op in de subsidieverordening en beleidsregelingen en communiceert actief binnen de gemeentelijke organisatie over deze subsidievoorwaarden;

- De Vrijwilligerscentrale biedt adviesmogelijkheid aan voor het opstellen van eigen vrijwilligersbeleid voor organisaties;

*Binnen dit vrijwilligersbeleid van organisaties wordt minimaal het volgende geregeld: de aanpak sociale veiligheid; borgen vertrouwenspersoon, verzekeringen; inspraak en medezeggenschap vrijwilliger.

7.3 ELKE ORGANISATIE BIEDT EEN SOCIAAL VEILIGE OMGEVING

Om de positie van de vrijwilliger te versterken is het van belang dat vrijwilligersorganisaties een sociaal veilige omgeving voor hun vrijwilligers faciliteren. Hiervoor moeten omgangsvormen voor vrijwilligers, deelnemers en hulpvragers vooraf worden vastgelegd en bekend gemaakt. Het is belangrijk dat vrijwilligers terecht kunnen met hun vragen en zorgen binnen de organisatie. Ook moeten vrijwilligers met klachten of strubbelingen bij de uitvoering van het vrijwilligerswerk weten hoe ze een beroep kunnen doen op de organisatie. Dat geldt evenzeer voor deelnemers en hulpvragers. Dit is echter vaak al vastgelegd in een klachtenregeling.

Activiteiten die we ondernemen om het opstellen en invoeren van maatregelen ter bevordering van de sociale veiligheid in vrijwilligersorganisaties te stimuleren zijn:

- Het onderschrijven van de minimale sociale veiligheidseisen of het opstellen van eigen sociale veiligheidsmaatregelen wordt een subsidievoorwaarde voor elke organisatie die vrijwilligers in huis heeft en gebruik maakt van de gemeentelijke subsidieregelingen;
- De Vrijwilligerscentrale stelt minimale sociale veiligheidseisen op en maakt dit onderdeel van de versie ‘minimale zaken’ vrijwilligersbeleid;
- Een organisatie dan wel een groep vrijwilligersorganisaties biedt een vertrouwenspersoon aan, intern dan wel extern;
- De Vrijwilligerscentrale krijgt de opdracht in een externe vertrouwenspersoon voor de (kleine) vrijwilligersorganisaties te voorzien;
- De Vrijwilligerscentrale zorgt voor voldoende bekendheid van de beschikbaarheid van de externe vertrouwenspersoon (door middel van informatie op de website, e-learning, advies);
- De Vrijwilligerscentrale krijgt de opdracht om een toolbox sociale veiligheid te ontwikkelen en

- deze aan te bieden op de website en mee te nemen in hun advieswerk;
- (Gesubsidieerde) professionele organisaties, waarbinnen vrijwilligers actief zijn zorgen voor een interne én externe vertrouwenspersoon specifiek voor hun vrijwilligers;

Vrijwilligers- en professionele organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het informeren van hun vrijwilligers over hun aanpak sociale veiligheid en de interne- en externe vertrouwenspersoon.

7.4 INSpraak EN MEDEZEGGENSCHAP VOOR ELKE VRIJWILLIGER

Uit landelijk onderzoek komt naar voren dat waardering voor vrijwilligers belangrijk is. Aandacht en het serieus nemen van de inbreng en ervaring van een vrijwilliger is daarbij belangrijker dan een financiële bijdrage of giften. Dat is de reden om vrijwilligers- en professionele organisaties te adviseren om in hun vrijwilligersbeleid invulling te geven aan inspraak en medezeggenschap.

Activiteiten die we ondernemen om het opstellen en invoeren te stimuleren van maatregelen ter bevordering van inspraak en medezeggenschap in vrijwilligersorganisaties zijn:

- Het onderschrijven van de minimale eisen over inspraak en medezeggenschap of het opstellen van eigen maatregelen omtrent inspraak en medezeggenschap wordt een subsidievoorwaarde voor elke organisatie die vrijwilligers in huis heeft en gebruik maakt van de gemeentelijke subsidieregelingen;
- De Vrijwilligerscentrale stelt minimale eisen over inspraak en medezeggenschap op en maakt dit onderdeel van versie ‘minimale zaken’ vrijwilligersbeleid;
- De Vrijwilligerscentrale krijgt de opgave om een toolbox inspraak en medezeggenschap te ontwikkelen en deze aan te bieden op de website en in hun advieswerk voor organisaties die dit zelf willen doen.

7.5 DOORLOPENDE WAARDERING VAN VRIJWILLIGERS IN DE STAD

We vinden het belangrijk als gemeente om onze waardering aan alle vrijwilligers, die in de stad actief zijn te laten merken. Dit wordt door vrijwilligers zelf ook aangegeven als één van de belangrijkste dingen. We waarderen onze vrijwilligers al op een aantal manieren: via het

Lokaal Compliment en door middel van het Vrijwilligersfonds. Uit onderzoek komt naar voren dat vrijwilligers zich gewaardeerd voelen als ze zich gezien en gehoord weten. Daar kunnen we als gemeente blijvend aan bijdragen.

Activiteiten die we ondernemen om de doorlopende waardering voor vrijwilligers invulling te geven zijn:

- Het jaarlijks organiseren van het Lokaal Compliment: een evenement waarbij alle vrijwilligers van Nijmegen te bedanken, waarderen, en in het zonnetje te zetten;
- Het Vrijwilligersfonds blijven inzetten om vrijwilligers te waarderen. Dit loopt via vrijwilligersorganisaties die een beroep op dit fonds doen en we denken na op welke wijze we beter bij de vrijwilligers kunnen laten doorklinken dat deze waardering vanuit de gemeente komt;
- We blijven vrijwilligers beschermen tegen het risico op financiële schade die ze kunnen oplopen tijdens het doen van vrijwilligerswerk, door middel van een vrijwilligersverzekering;
- We organiseren jaarlijks een collegebezoek bij vrijwilligersorganisaties of die in het teken staat van vrijwilligers. Tijdens deze bezoeken besteden we aandacht aan het thema “vrijwilliger zijn”.

7.6 MINDER REGELDRUK VOOR VRIJWILLIGERSORGANISATIES

Vrijwilligersorganisaties vragen vergunningen en subsidie aan, sommigen maken gebruik van gemeentelijke gebouwen en/of werken samen met bijvoorbeeld buurtsportcoaches. Vrijwilligersorganisaties vragen de gemeente naast financiële middelen vooral vereenvoudiging van regelgeving en/of hulp bij de toepassing ervan. Uit onderzoek dat is gedaan namens de Rijksoverheid^{xi} in 2023 blijkt het voor veel vrijwilligersorganisaties een ingewikkelde taak en een tijdrovende aangelegenheid om aan de regels te voldoen en de administratie die daarbij komt kijken op orde te hebben. Deze regeldruk wordt zowel door regels vanuit het Rijk als vanuit de gemeente veroorzaakt^{xii}. Het kan belemmeren waar het daadwerkelijk om gaat in een vrijwilligersorganisatie: het organiseren van activiteiten voor inwoners die daar behoefte aan hebben, of die een maatschappelijk doel nastreven. Het is dus belangrijk om als gemeente in onze eigen regelgeving, dienstverlening en faciliteiten rekening te houden met de soms beperkte spankracht van vrijwilligersorganisaties.

Activiteiten die we ondernemen om de (gemeentelijke) regeldruk te verminderen zijn:

- We inventariseren bij vrijwilligersorganisaties welke concrete regels en uitvoeringsafspraken knelpunten opleveren en welke oplossingen voor hen bijdragen aan vereenvoudiging hiervan. Als gemeente hebben we alleen de organisaties in beeld die (al) subsidie krijgen, dus deze inventarisatie beleggen we bij de Vrijwilligerscentrale;
- We inventariseren welke gemeentelijke diensten regelmatig met vrijwilligersorganisaties te maken hebben en welke knelpunten daarin naar voren komen;
- Vanuit de opgave Sturen op een sterke sociale basis leren we om specifiek in Noord, Lindenholt en Zwanenveld/Lankforst gebiedsvoorstellen leidend te laten zijn. Aansluitend inventariseren we welke oplossingen bijdragen aan vereenvoudiging van beleidskaders, regels en uitvoeringsafspraken;
- We stellen een eenvoudig overzicht van “spelregels” in de vorm van omgangsafspraken op, die deze vereenvoudiging bestendigen.

7.7 VRIJWILLIGERS VERSTEVIGEN ZELFREDZAAMHEID

Ondanks de brede dienstverlening die de gemeente biedt in de vorm van zorg aan kwetsbare inwoners, stijgt de vraag naar ondersteuning. We zien de ontwikkeling in de maatschappij van een steeds zwaardere doelgroep die vanuit het zorgdomein aanspraak maakt op de sociale basis. We willen vanuit die sociale basis de zelfredzaamheid van kwetsbare doelgroepen verstevigen en de maatschappelijke deelname van inwoners met een beperking uitbreiden. Dat vraagt niet alleen extra vrijwilligers, maar ook vrijwilligers met extra kennis en vaardigheden om in de sociale basis vrijwilligerswerk te kunnen doen.

Activiteiten die we ondernemen om vrijwilligersorganisaties in de sociale basis te versterken zijn:

- Samen met deskundige (professionele) organisaties, ervaringsdeskundigen etc. biedt de Vrijwilligerscentrale informatie, training en advies in de omgang met kwetsbare inwoners en/of inwoners met een beperking aan;

- Samen met deskundige (professionele) organisaties, ervaringsdeskundigen etc. biedt de Vrijwilligerscentrale informatie, training en advies aan, gericht op kwetsbare vrijwilligers en/of vrijwilligers met een beperking;
- Samen met verschillende vrijwilligersorganisaties op het gebied van maatjescontacten en praktische ondersteuning, en informele zorg/welzijnsorganisaties, onderzoekt de Vrijwilligerscentrale samen met (kern)partners in de sociale basis op welke wijze deze vrijwilligersorganisaties meer ingezet kunnen worden in de ontwikkeling van de sociale basis (in een specifiek stadsdeel);
- Vanuit de opgave *Sturen op een sterke sociale basis* werken we in één van de gebieden Noord, Lindenholt of Zwanenveld/Lankforst gericht op het verbeteren van de beleidsuitvoering, expliciet de inzet van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties uit. Na evaluatie nemen we de leerpunten mee in het aanscherpen van de acties uit deze uitvoeringsagenda;
- In het kader van de opgave *Sturen op een sterke sociale basis* werken we samen met professionele sociale basis organisaties voorstellen uit op welke wijze zij kunnen bijdragen aan de ondersteuning van vrijwilligersorganisaties van verschillende grootte in de vorm van samenwerking, deskundigheid en ondersteuning van kwetsbare vrijwilligers of vrijwilligers in de omgang met kwetsbare inwoners.

7.8 DOORLOPENDE PROMOTIE VAN VRIJWILLIGERSWERK

Veel mensen doen graag iets voor een ander, maar de talloze vormen van vrijwilligerswerk en de grote verscheidenheid aan vrijwilligersorganisaties zijn niet bij iedereen bekend. We kennen in Nijmegen ‘Lokaal Compliment’ om onze waardering aan onze vrijwilligers kenbaar te maken, wat ook elk jaar een goed moment om vrijwilligers en hun inzet en betrokkenheid breed onder de aandacht te brengen.

Activiteiten die we ondernemen om vrijwilligerswerk meer bekendheid geven en te promoten in de stad:

- We brengen vrijwilligers en het werk dat zij doen meer onder de aandacht door een promotie campagne die uitgevoerd zal worden door de Vrijwilligerscentrale. Op deze wijze verwachten we dat de inwoners die vrijwilliger zijn dat willen blijven en hopen we dat inwoners die nog geen vrijwilliger gemotiveerd raken om dat te worden;

- In de looptijd van deze Uitvoeringsagenda gaan we samen met de Vrijwilligerscentrale en vrijwilligersorganisaties onderzoeken hoe we hun werk meer bekendheid kunnen geven, alsmede hoe we de verscheidenheid van organisaties aan de aandacht kunnen brengen.

7.9 VRIJWILLIGERSWERK EN WERKGEVERS

Vanuit onder andere het Oranjefonds wordt al lange tijd het doen van vrijwilligerswerk door medewerkers van bedrijven en andere werkgevers gestimuleerd, bijvoorbeeld in de vorm van NLdoet. Los van sociale impactondernemingen en bedrijven die maatschappelijk ondernemen als één van hun kernwaarden kennen, kunnen werkgevers zich inzetten om vrijwilligerswerk onder hun medewerkers te stimuleren.

In Nederland groeit de aandacht onder werkgevers ten aanzien van medewerkersvrijwilligerswerk. Voorbeelden zijn werkgevers die medewerkers de mogelijkheid bieden om in de tijd van de baas vrijwilligerswerk te doen of het stimuleren om teamuitjes te organiseren met een maatschappelijk doel. Hiermee wordt de kennismaking met vrijwilligerswerk vergemakkelijkt en daarmee vrijwilligerswerk gepromoot.

De activiteiten die we ondernemen om vrijwilligerswerk bij werkgevers te stimuleren:

- We zetten de beschikbare kanalen van de gemeente – die al worden gebruikt voor informatie-verstrekking rondom Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen - in voor de promotie rondom medewerkersvrijwilligerswerk;
- Binnen de gemeente Nijmegen zelf onderzoeken we wat er allemaal al gebeurt aan vrijwilligerswerk door medewerkers, halen we ideeën op en zetten we in op intern inspireren en stimuleren om met deze initiatieven aan de slag te gaan;
- Bij de gemeente Nijmegen werken ook vrijwilligers. We gaan in de looptijd van deze agenda onderzoeken of er zaken zijn die in de vrijwilligersovereenkomst moeten worden toegevoegd, of die de gemeente Nijmegen zelf nog zou moeten regelen voor haar vrijwilligers.

Financieel kader

De gemeente draagt op verschillende manieren bij aan vrijwilligersorganisaties in de stad. Dat gaat om subsidies aan vrijwilligersorganisaties, maar ook de bekostiging van een vrijwilligersverzekering voor iedereen die vrijwilligerswerk doet. Hieronder een globaal overzicht van het aantal organisaties, regelingen en budgetten die daarmee gemoeid zijn. De laatste paragraaf zet het financiële kader uiteen.

8.1 SUBSIDIES AAN ORGANISATIES DIE WERKEN MET VRIJWILLIGERS

We in 2024 verleende de gemeente 1156 verschillende subsidies aan projecten, dienstverlening, initiatieven en organisaties binnen het werkveld Maatschappelijke Ontwikkeling. Het gaat om vrijwilligersorganisaties waarin (veel) vrijwilligers actief zijn. Deze uitvoeringsagenda richt zich echter op de rollen en taken van de Vrijwilligerscentrale dus het financieel kader gaat over deze organisatie.

8.2 VRIJWILLIGERSFONDS EN VRIJWILLIGERSVERZEKERING

Vrijwilligersfonds

Het Vrijwilligersfonds biedt vrijwilligersorganisaties de mogelijkheid om hun vrijwilligers te “belonen” met een gezellige of educatieve activiteit. In 2024 werd er €23,380,-- uit dit fonds besteed aan vrijwilligers. Er werden 48 bijdragen toegekend, waarvan de helft het maximale bedrag van €600,-- ontving.

Vrijwilligersverzekering

Als gemeente hebben we een verzekering afgesloten waar vrijwilligers beroep op kunnen doen als ze schade hebben opgelopen tijdens hun vrijwilligerswerk die ze die niet verzekerd krijgen van hun eigen aansprakelijkheidsverzekering. De gemeente betaalt een bedrag van €23.568, -- (peil 2025) aan Centraal Beheer Achmea voor deze verzekering. In 2024 werd een klein bedrag aan schade vergoed; in de jaren daarvoor niets.

8.3 VRIJWILLIGERSCENTRALE

De Vrijwilligerscentrale ontvangt subsidie voor verschillende activiteiten. In 2025 zijn deze subsidieactiviteiten samengevoegd en wordt in totaal een bedrag van €584.808,-- toegekend. De opbouw van het subsidiebedrag is naast een algemene organisatie subsidie (€ 398.420,--) gericht op begeleiding van vrijwilligers met een beperking (€ 73.745,--), ondersteuning van het maatjesplatform (€8.601,--) en de organisatie van GVO de Klup (€104.042,--).

8.4 FINANCIËEL KADER 2025-2028

Ons voornemen is om de financiering van de Vrijwilligerscentrale op niveau te houden. Ons streven is op basis van een opdrachtformulering met een aansluitend budget in geval van extra/ nieuwe taken in aanvullende bekostiging te voorzien. Daarnaast verwachten we dat verschillende versterkende maatregelen tijdelijk of structureel extra budget vraagt.

	2025	2026*	2027	2028
Nieuwe activiteiten	€ 15.626	€ 73.000	€ 61.404	€ 35.279
Bestaande activiteiten	€ 656.420	€ 669.105	€ 669.105	€ 669.105
Totaal activiteiten	€ 672.046	€ 742.105	€ 730.509	€ 704.384

De bestaande activiteiten betreffen een optelsom van de bestaande subsidies voor de Vrijwilligerscentrale, het Lokaal Compliment, het Vrijwilligersfonds en de Vrijwilligersverzekering. Vanaf 2026 heeft de Vrijwilligerscentrale een taakstelling – deze is verrekend in de kosten per jaar vanaf 2026.

Het financieel kader richt zich op de nieuwe activiteiten. In 2026 en 2027 is er incidenteel geld beschikbaar, wat wordt ingezet om direct aan de slag te gaan met de nieuwe activiteiten uit deze uitvoeringsagenda. Dekking voor de nieuwe activiteiten komt uit beschikbare middelen uit het programma WWZ en in 2027 deels uit de resterende middelen Evers van Schaeck Mathonfonds (voorziening thuiswonende senioren). De nieuwe en bestaande activiteiten worden binnen de kaders van de begroting uitgevoerd, binnen de beschikbare budgetten.

*De bedragen voor 2026 zijn geïndexeerd, de bedragen vanaf 2027 zijn nog excl. jaarlijkse indexering.

Impact, monitoring en evaluatie

Het versterken van vrijwilligers in de stad is een langdurig en doorlopend proces. Over vier jaar willen we een stad zijn waar vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in hogere mate tevreden zijn over de ondersteuning die ze geboden krijgen, waar vrijwilligers veilig en met goede begeleiding hun vrijwilligerswerk kunnen doen, waar we intern en in de wijk zoveel mogelijk onnodige drempels hebben weggenomen. Om dit te bereiken moeten we weten of we de juiste dingen doen. De criteria om de impact van deze uitvoeringsagenda te meten (of te weten) hangen samen met de te ondernemen acties. Naast kwantitatieve gegevens willen we hierover ook verdiepende kwalitatieve gegevens ophalen.

9.1 METEN IMPACT VRIJWILLIGERSORGANISATIES

De Vrijwilligerscentrale doet in de looptijd van deze agenda opnieuw onderzoek onder vrijwilligersorganisaties om zowel kwantitatief als kwalitatief te meten:

- Het aantal vrijwilligersorganisaties en organisaties met veel vrijwilligers, die een vrijwilligersbeleid inclusief een regeling sociale veiligheid en inspraak en medezeggenschap hebben onderschreven of ingevoerd;
- De mate van tevredenheid van vrijwilligersorganisaties over de ondersteuning van het Adviesbureau van de Vrijwilligerscentrale Nijmegen;
- De mate van tevredenheid van vrijwilligersorganisaties in de stadsdelen waar de opgave “sociale basis” is uitgerold, over de samenwerking met en ondersteuning door de professionele organisaties;
- De mate van tevredenheid van vrijwilligersorganisaties over de verminderde regeldruk bij de gemeente Nijmegen.

9.1 METEN IMPACT VRIJWILLIGERS

Het is enerzijds belangrijk om te weten hoe de aantallen en samenstellingen van vrijwilligers zich ontwikkelen. Anderzijds willen we ook weten of de uitvoeringsagenda impact heeft op de kwaliteit van het vrijwilligerswerk.

In 2025, 2027 en 2029 onderzoeken we in de burgerpeiling hoe het met de vrijwilligers in de stad staat. Denk daarbij aan aantallen, samenstelling, type organisaties en stadsdelen waar vrijwilligers actief zijn, maar ook bijvoorbeeld het aantal vrijwilligers per stadsdelen met een lagere sociaal economische positie en het aantal jongere vrijwilligers

We meten kwantitatief aanvullend:

- Het aantal matches tussen inwoners en organisatie op het maatjesplatform*;
- Het aantal vrijwilligers dat Lokaal Compliment bezoekt en het aantal vrijwilligers dat met inzet van het Vrijwilligersfonds wordt gewaardeerd;
- Het aantal getrainde vrijwilligers in de omgang met kwetsbare inwoners/inwoners met een beperking.

Om kwalitatief de impact van deze uitvoeringsagenda te kunnen meten, doen we verdiepend onderzoek naar de tevredenheid van vrijwilligers in Nijmegen. Dit doen we in 2026 voor de nulmeting en in 2029 om te kunnen bepalen of we de goede dingen hebben gedaan via deze uitvoeringsagenda en of we moeten bijsturen.

In dit tevredenheidsonderzoeken meten we of het vrijwilligerswerk voldoet aan de kenmerken die voor vrijwilligers (CBS-onderzoek 2023) belangrijk zijn, met de volgende criteria:

- Waardering
- Een goede introductie en begeleiding
- Een duidelijke taakomschrijving
- Sociale veiligheid
- Medezeggenschap en inspraak

*Dit is slechts één manier van matches, en omvat niet alle matches die er worden gemaakt tussen inwoners en organisaties. Het kan wel een beeld geven van de effectiviteit van het maatjesplatform.

In 2026 doen we een tevredenheidsonderzoek onder vrijwilligers, wat zal dienen als een nulmeting. In 2029 hebben we ruimte om dit te evalueren met een tweede tevredenheidsonderzoek. We houden de mogelijkheid open om de agenda met een jaar te verlengen, onder voorbehoud van dekkingsmogelijkheden in de begroting van 2029.

Bijlagen

BIJLAGE 1: ACTIVITEITENPLAN

Wat	Wie	Wanneer	Evaluëren
Ontwikkeling adviesbureau	Vrijwilligerscentrale	2025	
Opzetten Adviescommissie Vrijwilligersorganisaties (VO).	Vrijwilligerscentrale	2026	Jaarlijks
Evaluëren aanbod trainingen, cursussen en workshops.	Vrijwilligerscentrale	Jaarlijks	
Prioriteren in activiteiten en (door)ontwikkeling aanbod van de Vrijwilligerscentrale, o.b.v. behoeften en signalen vrijwilligersorganisaties	Vrijwilligerscentrale i.s.m. VO & gemeente Nijmegen	Jaarlijks	
Onderzoeken hoe we vrijwilligersorganisaties en de Vrijwilligerscentrale meer onder de aandacht kunnen brengen	Gemeente Nijmegen i.s.m. Vrijwilligerscentrale	Doorlopend	
Ontwikkeling workshop t.a.v. werving, binding en behouden van vrijwilligers.	Vrijwilligerscentrale	2026	
Ontwikkeling versie ‘minimale zaken’ vrijwilligersbeleid inclusief onderdelen sociale veiligheid en medezeggenschap en inspraak.	Vrijwilligerscentrale	Vanaf 2025, in 2026 afgerond	2028
Ontwikkelen toolbox sociale veiligheid, inspraak en medezeggenschap.	Vrijwilligerscentrale	Vanaf 2025, in 2026 afgerond	Jaarlijks
In gemeentelijke subsidieverordening en beleidsregelingen opnemen subsidievoorwaarden: vrijwilligersovereenkomst en vrijwilligersbeleid.	Gemeente Nijmegen	Per 1 januari 2027	
Onderzoeken mate van invoering van inspraak en medezeggenschap.	Vrijwilligerscentrale	2028	
Aanstellen vertrouwenspersoon.	Vrijwilligerscentrale	2025, doorlopend	2027
Onderzoek naar regeldruk	Vrijwilligerscentrale	Vanaf 2026, in 2027 afgerond	
Inventarisatie gemeentelijke regelgeving die door vrijwilligersorganisaties als belastend wordt ervaren.	Gemeente Nijmegen	2026, 2027	
Plan van aanpak verminderen regeldruk/ overzicht “spelregels”	Gemeente Nijmegen i.s.m. Vrijwilligerscentrale	2027, 2028	2029
Inventariseren oplossingen aan vereenvoudiging van beleidskaders, regels en uitvoeringssafspraken vanuit werkwijze Opgave Sociale Basis: gebiedsvoorstellen leidend laten zijn.	Gemeente Nijmegen (Team Opgave Sociale Basis)	Doorlopend	
Ontwikkeling van een app om financieringsactiviteiten effectief te kunnen managen en te monitoren.	Vrijwilligerscentrale	2026	
Organiseren Lokaal Compliment.	Vrijwilligerscentrale	Jaarlijks	
Inzet Vrijwilligersfonds.	Gemeente Nijmegen	Doorlopend	

Wat	Wie	Wanneer	Evalueren
Inzet Vrijwilligersverzekering.	Gemeente Nijmegen	Doorlopend	
Onderzoeken vrijwilligersbeleid gemeente Nijmegen	Gemeente Nijmegen	2026	
Collegebezoeken aan vrijwilligersorganisaties.	Gemeente Nijmegen	Jaarlijks	
Tevredenheidsonderzoek vrijwilligers.	Gemeente Nijmegen	2026 en 2029	
Onderzoek vrijwilligersorganisaties op het gebied van maatjescontacten en informele ondersteuning t.b.v. inzet in de ontwikkeling van de sociale basis.	Vrijwilligerscentrale i.s.m. kernpartners Sociale Basis	Vanaf 2026, in 2027 afgerond	
Verkennen activiteiten t.a.v. promotie vrijwilligerswerk	Gemeente Nijmegen	Doorlopend	2029
Promotiecampagne.	Vrijwilligerscentrale	2027	
Onderzoek effect Participatiewet in Balans t.a.v. het stimuleren van vrijwilligerswerk onder uitkeringsgerechtigden.	Gemeente Nijmegen	Naar verwachting 2027/2028	
Uitwerking voorstellen voor bijdrage van professionele sociale basis organisaties aan kleine vrijwilligersorganisaties in de vorm van samenwerking, deskundigheid, en ondersteuning van kwetsbare vrijwilligers of vrijwilligers in de omgang met kwetsbare inwoners.	Welzijnsorganisaties die traject Sociale Basis ontwikkelen	Start 2026 Implementatie 2028	
Onderzoek hoe vrijwilligersorganisaties op het gebied van maatjescontacten en praktische ondersteuning ingezet kunnen worden in de ontwikkeling van de sociale basis (in een specifiek gebied).	I.s.m. maatschappelijke (kern)partners betrokken bij traject Versterking Sturing Sociale Basis en i.s.m. Vrijwilligerscentrale	Doorlopend	Jaarlijks
In één van de gebieden van het ontwikkeltraject Versterking sociale basis expliciet de inzet van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties uitwerken, en leerpunten meenemen in het aanscherpen van de acties in deze uitvoeringsagenda.	I.s.m. maatschappelijke (kern)partners betrokken bij traject Versterking Sturing Sociale Basis	2026	
Verkennen en versterken samenwerking tussen professionele sociale basis organisaties en vrijwilligersorganisaties op het gebied van deskundigheid en ondersteuning van kwetsbare vrijwilligers of vrijwilligers in de omgang met kwetsbare inwoners.	I.s.m. maatschappelijke (kern)partners betrokken bij traject Versterking Sturing Sociale Basis	Doorlopend	Jaarlijks
Nulmeting: tevredenheidsonderzoek	Gemeente Nijmegen	2026	
Impactmeting uitvoeringsagenda middels tevredenheidsonderzoek	Gemeente Nijmegen	2029	

BIJLAGE 2: BEGRIPPENLIJST

Vrijwilligerswerkbeleid	Gemeentelijk beleid gericht op het terrein van vrijwilligerswerk.
Vrijwilligersbeleid	Het beleid van een organisaties ten behoeve van vrijwilligers.
Vrijwilligersorganisatie	<p>Een vrijwilligersorganisatie is een met naam en adres genoemde, formeel georganiseerde organisatie die activiteiten organiseert in het algemeen belang, waarbij alle inkomsten worden ingezet ten gunste van de doelstelling van de organisatie en waarbij de uitvoering van het primaire proces door vrijwilligers wordt gedaan. Er bestaat geen verband tussen de verrichte werkzaamheden en de verdiensten van de vrijwilligers.</p> <p>Een vrijwilligersorganisatie kan zowel een stichting als een vereniging zijn.</p>
Stichting	<p>De stichting is een rechtsvorm – met rechtspersoonlijkheid - voor organisaties die iets goeds willen doen zonder daar winst mee te maken. Winst maken mag wel, mits de stichting dit gebruikt om haar doel te bereiken.</p> <p>Verschil met een vereniging:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een stichting wordt meestal opgericht om een maatschappelijk, sociaal of ideëel doel te realiseren, zoals natuurbehoud of dagopvang voor dakloze mensen. • Een stichting heeft geen leden, alleen een bestuur. Deze heeft beslissingsbevoegdheid. • Een stichting moet worden opgericht via een notaris en is verplicht zich in te schrijven bij de KVK.
Vereniging	<p>De vereniging is een rechtsvorm – met rechtspersoonlijkheid – die wordt opgericht om gezamenlijk een bepaald doel te bereiken, zonder daar winst mee te maken. Winst maken mag wel, mits de vereniging dit gebruikt om haar doel te bereiken.</p> <p>Verschil met een stichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een vereniging wordt meestal opgericht op een bepaald doel te bereiken, zoals samen sporten of muziek maken. • Een vereniging heeft leden, een stichting niet. Deze leden kiezen het bestuur en stemmen mee over belangrijke besluiten. • Een vereniging hoeft niet verplicht te worden opgericht via een notaris en is niet verplicht zich in te schrijven bij de KVK.

BIJLAGE 3: HUIDIGE TAKEN VAN VWC NIJMEGEN

De taken van de Vrijwilligerscentrale zijn onder te brengen in twee hoofdcategorieën: 1) matching & bemiddeling en 2) dienstverlening, zoals advisering en ondersteuning.

Matching en bemiddeling	Dienstverlening
<p>Reguliere bemiddeling Via het bemiddelingscentrum vindt reguliere bemiddeling plaats, zowel online via een vacaturebank als fysiek.</p>	<p>Organisatieondersteuning Er worden netwerkoeverleggen georganiseerd voor Nijmeegse organisaties.</p>
<p>Bijzonder werkt Dit is een vorm van bemiddeling op maat, waarbij de VWC mensen met een verslavings- en/of psychiatrische achtergrond en/of mensen die het niet op eigen houtje weten te klaren, ondersteunt in de zoektocht naar passend vrijwilligerswerk.</p>	<p>Adviesbureau (in ontwikkeling) Uit onderzoek uit 2023 bleek dat er onder vrijwilligersorganisaties veel behoefte is aan ondersteuning op het gebied van beleids- en organisatieontwikkeling, HRM, fondsenwerving, PR/communicatie, administratie, etc. VWC is bezig met het opzetten van een Adviesbureau om deze ondersteuning te bieden.</p>
<p>#Meedoen* Landelijk gefinancierd project waarbij VWC fysieke #Meedoen-balies bemenst en vrijwilligersactiviteiten aanbiedt aan bewoners van azc's.</p>	<p>Vrijwilligersacademie Het bieden van een online platform voor scholing rondom vrijwilligerswerk, in de vorm van een breed aanbod trainingen, cursussen en workshops.</p>
<p>Maatschappelijke Diensttijd (MDT)* Programma vanuit de Rijksoverheid waarbij jongeren tussen de 12 en 30 jaar zich vrijwillig inzetten voor een ander of de samenleving, hun eigen talenten ontwikkelen en betekenisvolle ontmoetingen krijgen. VWC is samenwerkingspartner en verleent ook diensten aan lokale MDT-projecten.</p>	<p>Cursus fondsenwerving Cursus voor vrijwilligersorganisaties waarin vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties wegwijs worden gemaakt in de wereld van de fondsenwerving om inkomsten te genereren voor hun activiteiten.</p>
	<p>Overig: GVO de Klup GVO de Klup is een vrijwilligersorganisatie die activiteiten organiseert voor mensen met een verstandelijke beperking. Sinds januari 2024 maakt GVO de Klup als project onderdeel uit van VWC Nijmegen.</p>

*#Meedoen en MDT zijn doelgroepgerichte bemiddelingsactiviteiten die niet door de gemeente worden gefinancierd. Continuering is afhankelijk van voortzetting financiering.

Bronnen

- ⁱ [Stads- en wijkmonitor 2023](#)
- ⁱⁱ SCP rapport: [Samenleven in de toekomst](#)
- ⁱⁱⁱ Raadsvoorstel [Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen](#)
- ^{iv} Kadernota: [Samen werken, samen sterker 2021](#)
- ^v Raadsvergadering [Startnotitie Inclusie](#)
- ^{vi} Raadsbesluit [Visie op gezondheid Nijmegen 2040](#)
- ^{vii} [Vrijwilligerswerk 2023 | CBS](#)
- ^{viii} Zie i
- ^{ix} Rapport Gemeente Nijmegen: [Monitor sportverenigingen en -aanbieders](#)
- ^x Zie iii
- ^{xi} SIRA Consulting [Regeldruk bij vrijwilligersorganisaties en filantropische instellingen](#)
- ^{xii} Platform Vrijwillige Inzet: [Stop regeldruk door gemeenten, simpele punten, grote winst](#)

